

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5MOBdo/2/2013
Identifikačné číslo spisu:	7111215291
Dátum vydania rozhodnutia:	30.10.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Lenka Praženková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:7111215291.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci žalobcu: JUDr. Ján Pirč, správca konkurznej podstaty úpadcu PROFITUBE, spol. s r. o., Jazerná 3, 040 01 Košice, IČO: 36 026 042, proti žalovanému v 1. rade: Slovenská konsolidačná, a. s., Cintorínska 21, 814 99 Bratislava, IČO: 35 776 005 a žalovanému v 2. rade: Slovenská republika - Daňové riaditeľstvo Slovenskej republiky - Daňový úrad Košice IV, Južná trieda 8, 040 01 Košice, IČO: 00 634 816, o uloženie pokuty za nesprávnu prihlášku, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 31Cbi/34/2011, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky podanom podľa § 243e ods. 1 O. s. p. proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 4CoKr/3/2012-239 zo dňa 27. februára 2013, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky, podané dňa 8. októbra 2013, o d m i e t a .
Žalovaným sa náhrada trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice I rozsudkom č. k. 31Cbi/34/2011-208 zo dňa 24. 11. 2011 žalobu voči žalovanému v 1. rade zamietol a konanie voči žalovanému v 2. rade zastavil. Žalovanému v 1. rade a žalovanému v 2. rade náhradu trov konania nepriznal.

Výrok o zamietnutí žaloby proti žalovanému v 1. rade právne odôvodnil ustanovením § 30 zák. č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ďalej len ZKR).

Proti tomuto rozsudku, v časti o zamietnutí žaloby voči žalovanému v 1. rade, podal odvolanie správca JUDr. Ján Pirč. Žiadal, aby odvolací súd zmenil odvolací rozsudok a žalobe v plnom rozsahu vyhovel.

Krajský súd Košice ako súd odvolací podľa § 212 ods. 1 O. s. p. preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, vrátane konania, ktoré mu predchádzalo, a to podľa § 214 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že odvolanie je potrebné odmietnuť podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

Výroky, ktorými súd prvého stupňa konanie voči žalovanému v 2. rade zastavil a zároveň rozhodol o

náhrade trov konania voči tomuto žalovanému, neboli napadnuté odvolaním, nadobudli právoplatnosť, a preto sa nimi odvolací súd nezaoberal.

Odvolací súd poukázal na ust. § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p., podľa ktorého odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému odvolanie nie je prípustné. Uzavrel, že ustanovenie § 30 ods. 2 ZKR do 31. 12. 2011 neumožňovalo prípustnosť opravného prostriedku, a preto podľa § 198 ZKR voči tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné. Na veci nemení ani tá skutočnosť, že súd prvého stupňa nesprávne poučil účastníkov, že proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie vzhľadom na to, že nesprávne poučenie o možnosti podať opravný prostriedok nezakladá žiadne účinky, najmä nevytvára procesné právo na podanie odvolania. Rozhoduje totiž len znenie zákona a nie obsah poučenia. Odvolací súd preto konštatoval, že odvolanie proti napadnutému rozsudku nie je objektívne prípustné, preto odvolací súd postupom podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. odvolanie žalobcu ako neprípustné odmietol.

Uznesenie odvolacieho súdu č. k. 4CoKr/3/2012-239 zo dňa 27. 02. 2013 nadobudlo právoplatnosť dňa 10. 04. 2013.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu, na podnet žalobcu zo dňa 22. 07. 2013, podal generálny prokurátor Slovenskej republiky dňa 08. 10. 2013 v zmysle § 243e ods. 1 O. s. p., v spojení s § 243f ods. 1 písm. a/ a s poukazom na § 237 písm. f/ O. s. p. a § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p. mimoriadne dovolanie, pričom žiadal napadnuté uznesenie zrušiť a vrátiť vec Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

V odôvodnení mimoriadneho dovolania uviedol, že z ustanovenia § 196 ZKR účinného do 31. decembra 2012 vyplýva, že vo vymenovaných konaniach sa primerane použijú ustanovenia O. s. p. s aplikáciou konkrétnych ustanovení ZKR, ktoré tieto konania upravujú. Podľa jeho názoru konanie o uložení pokuty nemožno subsumovať pod pojem konkurzné konanie a v celom rozsahu naň aplikovať procesné ustanovenia ZKR. V konaní o uložení pokuty je preto potrebné postupovať podľa ustanovení O. s. p. Primerané použitie Občianskeho súdneho poriadku platí len pre konkurzné a reštrukturalizačné konanie, ako aj konanie o oddĺžení. Neplatí to však na konania vyvolané konkurzom, ktoré sú bežnými sporovými konaniami, a v ktorých sa postupuje výlučne podľa ustanovení O. s. p. Takýto postup je odôvodnený aj samotným charakterom konania o uložení pokuty, ktoré je dôsledkom konania o určenie pohľadávky, teda nie je konkurzným konaním, ale je ním za zákonom predpokladaných podmienok vyvolané. Za konania vyvolané konkurzom sa považujú v zmysle zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ZKR) konanie o určenie právneho dôvodu, vymáhateľnosti, výšky, poradia, zabezpečenia zabezpečovacím právom alebo poradia zabezpečovacieho práva popretej pohľadávky (incidenčná žaloba), konanie o vylúčenie veci zo súpisu konkurznej podstaty (§ 19 ods. 2 ZKR), resp. konanie o vylúčenie majetku zo súpisu (§ 78 ods. 3 ZKR), osobitne aj konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov v zmysle § 53 a nasl. ZKR, konania o uložení pokuty za neoprávnene podanú incidenčnú žalobu, prípadne aj konanie o žalobe na určenie neúčinnosti reštrukturalizačného plánu.

Ak žaloba predstavuje autonómnu žalobu, ktorá nie je založená na konkurznom práve a nevyžaduje si ani začatie takého typu konania, samotná skutočnosť, že správca konkurznej podstaty je účastníkom konania, nepostačuje na to, aby toto konanie mohlo byť kvalifikované ako konanie vyplývajúce priamo z konkurzu alebo ako konanie s ním súvisiace. V predmetnej veci ide podľa generálneho prokurátora o nesprávne právne posúdenie veci, keď krajský súd rozhodol podľa právnej normy, ktorá na zistený stav nedopadá. Zároveň bola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom, keďže v dôsledku aplikácie nesprávneho právneho predpisu krajský súd nepreskúmaval rozhodnutie po stránke vecnej, a toto len odmietol. Takýmto postupom súdu došlo k vade uvedenej v ustanovení § 237 O. s. p.

Ďalej uviedol, že dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. je vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a

oprávnených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Krajský súd v Košiciach mal preskúmať vecnú správnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa z hľadiska hmotnoprávneho i procesnoprávneho, pretože neboli dané podmienky na odmietnutie odvolania.

K mimoriadnemu dovolaniu sa vyjadril žalobca a žalovaný v 2. rade.

Žalobca vyslovil súhlas s podaným dovolaním, nakoľko korešponduje s obsahom jeho podnetu a navrhol mimoriadnemu odvolaniu vyhovieť. Uviedol, že účastníkom dovolacieho konania na strane žalovanej by mal byť len žalovaný v 1. rade. Náhradu trov dovolacieho konania si neuplatnil.

Žalovaný v 2. rade uviedol, že nie je už účastníkom konania, keďže voči nemu bolo konanie právoplatne zastavené súdom prvého stupňa. Podľa jeho názoru však nemožno v danom prípade hovoriť o nesprávnosti prihlášky veriteľa (pôvodne daňový úrad Košice IV, ktorý postúpil svoju pohľadávku na Slovenskú konsolidačnú, a. s.), a to s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Sžf/1/2010 zo dňa 11. 12. 2012. Vyjadril súhlas so stanoviskom generálneho prokurátora Slovenskej republiky, podľa ktorého sa v konaní o uložení pokuty má postupovať podľa ust. O. s. p., vrátane opravných prostriedkov.

Žalovaný v 1. rade sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 4 O. s. p.) po zistení, že mimoriadne dovolanie bolo podané v zákonnej jednoročnej lehote, ďalej skúmal splnenie podmienok procesnej prípustnosti mimoriadneho dovolania uvedených v ustanovení § 243e ods. 1 O. s. p.

Podľa § 243e ods. 1 O. s. p., ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie.

V súvislosti s konaním o súlade ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, týkajúcich sa mimoriadneho dovolania s Ústavou Slovenskej republiky, Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. PL. ÚS 57/99 z 19. júla 2000 vyslovil svoj názor, podľa ktorého mimoriadne dovolanie môžeme považovať za ďalší mimoriadny opravný prostriedok. Je to však napriek tomu dovolanie, ktoré je mimoriadne výlučne z dôvodu, že na jeho podanie je procesne legitimovaný iba generálny prokurátor, a je zásadne obmedzené len na prípady, v ktorých nemožno podať dovolanie účastníkom konania.

Účel mimoriadneho dovolania spočíva v odstránení nezákonnosti, ktorej sa dopustil súd v konaní podľa Občianskeho súdneho poriadku, pričom toto odstránenie nezákonnosti vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu. Tento účel mimoriadneho dovolania je v súlade s účelom občianskeho súdneho konania vyjadreného v § 1 O. s. p. Súčasne tento účel sleduje ochranu účastníka pred dôsledkami nespravodlivého procesu, konania, ktoré trpí základnými procesnými pochybeniami a postupmi súdov, znamenajúcimi až porušenie práva na súdnu ochranu. Tento záver podľa názoru ústavného súdu potvrdzujú dôvody mimoriadneho dovolania ustanovené § 243f O. s. p. (PL. ÚS 57/99).

Ochrana, poskytovaná mimoriadnym dovolaním, je prípustná len subsidiárne, t. j. vtedy, ak osoba, ktorá sa domáha podania mimoriadneho dovolania, neúspešne využila všetky zákonom dovolené a efektívne prostriedky na ochranu svojich práv a zákonom chránených záujmov (s výnimkou dovolania - § 243f ods. 2 písm. c/ O. s. p.) alebo takéto právne prostriedky nemala k dispozícii tak, ako to je vo veciach správneho súdnictva, kde nie je prípustné (až na výnimku) ani odvolanie, alebo jej bolo zákonnými prekážkami znemožnené využiť tieto právne prostriedky nápravy. Z tohto zákonného predpokladu

vyplýva významné obmedzenie prípustnosti mimoriadneho dovolania, ktoré zabezpečuje jeho výnimočnosť v súlade s teoretickou podstatou mimoriadneho opravného prostriedku (PL. ÚS 57/99).

Vyššie uvedený záver ústavného súdu vo vzťahu k prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora bez predošlého využitia opravných prostriedkov proti napádanému súdnemu rozhodnutiu si osvojil aj najvyšší súd. Svedčia o tom aj jeho rozhodnutia sp. zn. 4 M Cdo 19/2008, sp. zn. 2 M Cdo 14/2005, sp. zn. 2 M Cdo 15/2005, sp. zn. 4 M Cdo 3/2006, z odôvodnenia ktorých vyplýva názor, že mimoriadne dovolanie predstavuje výnimku z pravidla stability súdneho rozhodnutia, vyjadreného jeho právoplatnosťou. Podstatou tejto výnimky je účel mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým je jeho výnimočné použitie s cieľom presadiť vecnú správnosť a spravodlivosť súdneho rozhodnutia v odôvodnených prípadoch. Uvedený účel môže mimoriadne dovolanie splniť iba v prípade, ak sú splnené kritériá akceptovateľnosti jeho právnej úpravy; jedným z týchto kritérií je povinnosť vyčerpať iné dostupné právne prostriedky nápravy pochybení, vytykaných v mimoriadnom dovolaní.

Podľa ústavného súdu rešpektovanie týchto kritérií je nevyhnutné z hľadiska princípov právneho štátu (čl. 1 ústavy), ako aj z hľadiska práva na súdnu ochranu (čl. 46 ústavy) a práva na spravodlivý súdny proces v súlade s hodnotami, zaručenými čl. 6 ods. 1 dohovoru (zhodne pozri tiež uznesenie ÚS II. ÚS 19/2008 z 16. 01. 2008, uznesenie ÚS IV. ÚS 200/2009 z 04. 06 2009, nález ÚS II. ÚS 185/2009 z 12. 11. 2009).

Najvyšší súd v posudzovanej veci postupoval podľa ústavne súladného výkladu a aplikácie zákonného ustanovenia o mimoriadnom dovolaní, a skúmal, či nápravu nezákonného stavu nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

Z obsahu spisu vyplýva, že uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 4CoKr/3/2012-239 zo dňa 27. 02. 2013 o odmietnutí odvolania žalobcu nadobudlo právoplatnosť dňa 10. 04. 2013.

Žalobca proti tomuto právoplatnému uzneseniu odvolacieho súdu v zákonom stanovenej lehote nepodal dovolanie. Podal až podnet na podanie mimoriadneho dovolania na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky dňa 24. 07. 2013.

Uvedeným postupom žalobca opomenul účinne hájiť svoje práva - konkrétne nepodaním niektorého z opravných prostriedkov, ktoré zákon poskytuje samotnému účastníkovi, a to využiť podanie mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) proti uzneseniu krajského súdu, z dôvodu ust. § 237 písm. f/ O. s. p., pre ktorý podal mimoriadne dovolanie generálny prokurátor. Táto forma je žalobcovi priznaná zákonom - Občianskym súdnym poriadkom a je v právomoci (dispozícii) žalobcu, či bude využitá. Opomenutie využitia tohto opravného prostriedku, nemôže byť nahradené mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora, ktorý má iný účel a podmienky.

Žalobca mohol rozhodnutie krajského súdu napadnúť dovolaním iba z dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p., t. j. že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O. s. p., nie však z dôvodov ustanovených § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O. s. p. (t. j. že konanie bolo postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, alebo že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci).

Z obsahu mimoriadneho dovolania najvyšší súd zistil, že generálny prokurátor napadol rozsudok krajského súdu mimoriadnym dovolaním z dôvodu podľa § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p., t. j., že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, ako aj z dôvodu podľa § 237 písm. f/ O. s. p., t. j., že účastníkovi sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Najvyšší súd dospel k záveru, že v danom prípade bola naplnená vada konania - podľa § 237 písm. f/ O. s. p., pretože ako správne konštatoval generálny prokurátor, odvolací súd mal odvolanie žalobcu meritorne prejednať, pretože odvolanie voči rozhodnutiu súdu prvého stupňa bolo v tomto prípade prípustné podľa ust. § 201 O. s. p. V predmetnom konaní totiž ide o sporové konanie vyvolané konkurzom, v ktorom sa postupuje podľa O. s. p. (a neprichádza do úvahy len primeraná aplikácia O. s.

p., ako to ukladalo ust. § 196 v znení do 31. 12. 2012 pre postup v konkurznom, v reštrukturalizačnom konaní a konaní o oddlžení). Tým, že odvolací súd odvolanie žalobcu podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako neprípustné odmietol, odňal účastníkovi právo konať pred súdom.

Najvyšší súd sa preto zaoberal otázkou, či boli v danom prípade naplnené všetky procesné predpoklady na podanie mimoriadneho dovolania uvedené v § 243e ods. 1 O. s. p. teda, či bol daný podnet účastníka konania, či bol napadnutým právoplatným rozhodnutím porušený zákon, či si podanie dovolania vyžaduje ochrana práv a právom chránených záujmov fyzických alebo právnických osôb, a či nápravu nezákonného stavu nebolo možné napraviť inak.

Z vyššie uvedených skutočností je podľa najvyššieho súdu zrejmé, že žalobca mohol uznesenie odvolacieho súdu dôvodne napadnúť dovolaním z dôvodu, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O. s. p., a teda že nápravu porušenia svojich práv mohol, okrem mimoriadneho dovolania podaného generálnym prokurátorom dosiahnuť aj sám, a to podaním dovolania (pozri Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky III. ÚS 307/2012-63 zo dňa 12. 02. 2013).

Najvyšší súd sa pri posudzovaní prípustnosti mimoriadneho dovolania v danej veci dôsledne zaoberal tým, či sú naplnené predpoklady prelomenia právoplatnosti napadnutého rozsudku krajského súdu týmto mimoriadnym opravným prostriedkom. Princíp stability súdneho rozhodnutia, vyjadrený jeho právoplatnosťou, vyplýva z princípu právnej istoty ako jedného zo základných princípov právneho štátu. Najvyšší súd dospel k záveru, že v danom prípade nie sú splnené podmienky prípustnosti mimoriadneho dovolania uvedené v § 243e ods. 1 O. s. p., keďže žalobca mohol nápravu porušenia svojho práva dosiahnuť podaním dovolania podľa pre vadu uvedenú v § 237 písm. f/ O. s. p. Preto mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky v predmetnej veci odmietol ako procesne neprípustné podľa § 243i ods. 2, v spojení s § 243b ods. 5 O. s. p. a § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.

O trovách konania o mimoriadnom dovolaní súd rozhodol podľa ustanovenia § 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243b ods. 5, § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p. V dovolacom konaní žalobca, ktorý dal podnet na podanie mimoriadneho dovolania, nebol v konaní úspešný. Najvyšší súd nepriznal žalovaným náhradu trov dovolacieho konania, pretože návrh na ich priznanie nepodali (§ 151 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.